

Received: 2 Aug 2018, Revised: 28 Aug 2018,

Accepted: 1 Aug 2018

นิพนธ์ต้นฉบับ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกำจัดมูลฝอยในชุมชนป่าแป๋ แม่ฮ่องสอน

ชฎาพร สังข์ขาว¹ พรชัย ขุนคงมี² พันทิพา วงษ์ละคร³
ปริญญา จิตอร่าม² และธนกฤต ธนวงศ์โกศล⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความรู้ เจตคติและพฤติกรรมการกำจัดมูลฝอยในชุมชน และ 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกำจัดมูลฝอยของประชาชนในชุมชนป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดำเนินการวิจัยในประชาชนหมู่ 4 ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 107 หลังคาเรือน ๆ ละ 1 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาความสัมพันธ์ใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square test) และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน ระดับสูง ($\bar{X} = 14.00$, $SD = 2.01$) ส่วนเจตคติเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน ระดับสูง ($\bar{X} = 52.00$, $SD = 6.24$) และมีการกำจัดมูลฝอยในชุมชน ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 26.43$, $SD = 4.79$) เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า เพศ อายุ การศึกษา และรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยในชุมชน ส่วนอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน และเจตคติเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกำจัดมูลฝอยในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ความรู้,เจตคติ ,กำจัดมูลฝอย

¹โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านวังหามแห อ.ชาณุวรลักษบุรี จ.กำแพงเพชร

²วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี

³วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี

⁴สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน)

*Original Article***Factors Related with municipal disposal in Pha Phae,
Mae Hong Son Province.**

Chadaporn Sukkoa¹, Pronchai Kunkongmee², Puntipa Wonglakron³,
Parinya Jitaram² and Thanakrit Tanawongphokin⁴

Abstract

This research were to study 1) knowledge, attitude and practice of municipal disposal and 3) find out factors related due to solid waste disposal in community. This study was select 1 person in every household at Moo 4, Tombol Papae, Maesareang District , Maehongsorn Province, amount 107 of data. Data were analyzed by uaing frequency, percentage, mean, standard deviation, Chi-Square test and Person's Correlation Coefficient. The results show that the sample group had high knowledge level of municipal disposal. (\bar{x} = 14.00, SD = 2.01). Attitude level of municipal disposal in was high level. (\bar{x} = 52.00, SD = 6.24). And Practice of municipal disposal was middle level (\bar{x} = 26.43, SD = 4.79). Gender, age, education and income not related with solid waste disposal in community. Careers, knowledge and attitude relating to solid waste disposal in community with significant level at 0.05.

Keyword: Knowledge, Attitude, Municipal disposal

¹ Thambol Wonghamhae Health Promoting Hospital

² Sirindhorn College of Public Health Suphan Buri

³ Sirindhorn College of Public Health Ubonratchthani

⁴ Thailand Institute of Occupational Safety and Health

บทนำ

มูลฝอยเป็นปัญหาสำคัญ ทั้งในระดับชุมชน และประเทศ สาเหตุมาจากการเพิ่มจำนวนของ ประชากร และการเพิ่มสถานประกอบการที่มี จำนวนมากขึ้น ซึ่งในแต่ละวันจะมีมูลฝอยเพิ่มขึ้น เป็นจำนวนนับร้อยล้านตัน แต่กำจัดมูลฝอยได้ เพียงสิบล้านตันเท่านั้น¹ มูลฝอยจะเพิ่มปริมาณ มากขึ้นตามจำนวนของประชากร มูลฝอยในชุมชน ส่วนใหญ่จำแนกเป็น ² มูลฝอยอินทรีย์ซึ่งเป็นสิ่งที่ย่อยสลาย ได้ง่าย เช่น เศษอาหาร ผัก ผลไม้ หญ้า ใบไม้ กิ่งไม้ ซากพืช ซากสัตว์ มูลฝอยรีไซเคิล เป็นสิ่งที่ยังมีประโยชน์ สามารถนำไปแปรรูป กลับมาใช้ใหม่ เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ ก่อสร้างเครื่องตี กระป๋อง และแผ่นซีดี เป็นต้น มูล ฝอยอันตราย เป็นสิ่งที่มีองค์ประกอบหรือ ปนเปื้อนสาร อันตราย วัตถุมีพิษ วัตถุ กัดกร่อน วัตถุติดเชื้อ และวัตถุไวไฟ เช่น ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ หลอดไฟ ขวดน้ำยา กระป๋องสเปรย์ เป็นต้น และมูลฝอยทั่วไป หมายถึง สิ่งอื่น ๆ นอกเหนือ จากข้างต้น อาจนำมาใช้ใหม่ได้ แต่ ย่อยสลายยาก ไม่คุ้มค่าในการ แปรรูปกลับมาใช้ ใหม่ เช่น เศษผ้า เศษหนัง ของบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป พลาสติก ห่อขนม เป็นต้น ซึ่งถ้าหากไม่มีการ กำจัดมูลฝอยให้ถูกต้องและเหมาะสมแล้ว ปัญหา ความสกปรกต่าง ๆ จะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

ในความเป็นจริง มูลฝอยจะก่อให้เกิด ปัญหาต่อสภาพแวดล้อมและมีผลกระทบต่อ สุขภาพอนามัยของมนุษย์ทั้ง ทางตรงและ ทางอ้อม ทั้งนี้เนื่องจากมูลฝอยเป็นแหล่งอาหาร และแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์และแมลงนำ โรค เช่น ยุง แมลงวัน แมลงสาบ และเป็นที่พัก ซ่อนของหนูและสัตว์อื่น ๆ และมูลฝอยทำให้เกิด กลิ่นเหม็นและก่อให้เกิดความรำคาญทำให้เกิด มลพิษแก่อากาศ รวมทั้งมูลฝอยทำให้พื้นที่บริเวณ นั้นสกปรก ขาดความสวยงาม มูลฝอยที่ตกอยู่หรือ

ถูกทิ้งลงในคูคลอง หรือทางระบายน้ำ จะไปสกัด กั้นการไหลของน้ำ ทำให้แหล่งน้ำสกปรกและเกิด การเน่าเสีย รวมทั้งน้ำชะมูลฝอยที่เกิดจากกองมูล ฝอย เป็นน้ำเสียที่มีความสกปรกสูงมาก³ ซึ่งมีทั้ง สารอินทรีย์ สารอนินทรีย์ เชื้อโรค และสารพิษ ต่าง ๆ เจือปนอยู่ เมื่อน้ำชะจากกองมูลฝอยไหล ไปตามพื้นดินบริเวณใด ก็จะทำให้บริเวณนั้นเกิด ความสกปรก และความเสื่อมโทรมตามมา

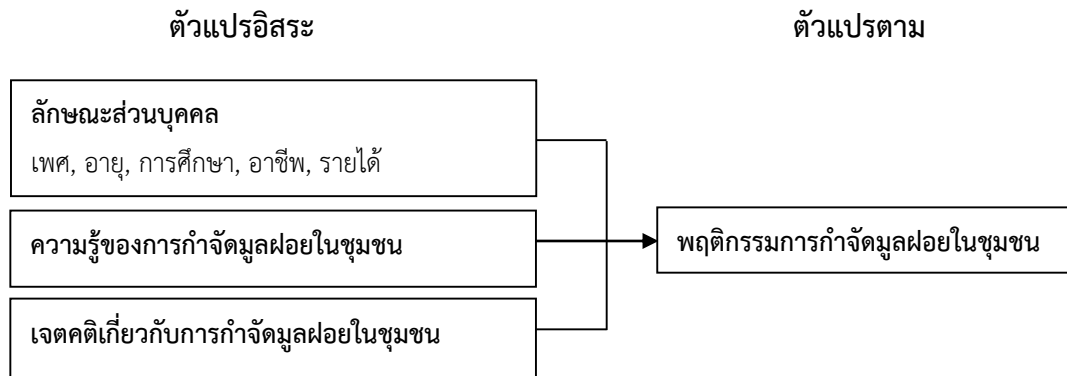
ในปัจจุบันชุมชนป่าแป๋ อำเภอมะเข่เรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน กำลังประสบปัญหามูลฝอยที่มี ปริมาณเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทางชุมชนได้ เล็งเห็น ปัญหาที่อาจเกิดตามมาจากมูลฝอยในชุมชน จึงได้ มีการจัดการมูลฝอยโดยชุดหลุมมูลฝอยขนาดใหญ่ ไว้ในชุมชนสำหรับทิ้งมูลฝอย เมื่อเวลาผ่านไป จำนวนมูลฝอยมีปริมาณมากขึ้น ทำให้มูลฝอยล้น ออกมาจากบริเวณหลุม เข้าสู่บริเวณถนนเพื่อการ สัญจรของประชาชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดมลพิษ จากมูลฝอยต่อประชาชน ทำให้เกิดปัญหา สุขอนามัยและปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนป่าแป๋ ตลอดจนก่อให้เกิดความไม่สวยงามทางด้าน ทศนิยภาพอีกด้วย จากปัญหาเหล่านี้ผู้วิจัยจึง ต้องการที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ กำจัดมูลฝอยในชุมชนป่าแป๋ อำเภอมะเข่เรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการ มูลฝอยของชุมชนในอนาคต และวางแผนในการ พัฒนาชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ เจตคติและ พฤติกรรมการกำจัดมูลฝอยในชุมชนของ ประชาชนในชุมชนป่าแป๋
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการ กำจัดมูลฝอยในชุมชน ของประชาชนในชุมชนป่า แป๋

วิธีดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงพรรณานี้ ดำเนินการวิจัยกับประชาชนที่อาศัยอยู่ใน หมู่ 4 ต.ป่าแป๋ อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน โดยคัดเลือกตัวแทนหลังคาเรือนละ 1 คน จากจำนวน 107 หลังคาเรือน รวมทั้งสิ้น 107 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกำจัดมูลฝอยในชุมชนป่าแป๋ มี 4 ส่วน คือ 1) แบบสอบถามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามในลักษณะเลือกตอบ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษา 2) แบบทดสอบความรู้ของการกำจัดมูลฝอยในชุมชน มีลักษณะให้เลือกตอบ 1 คำตอบจาก 2 ตัวเลือก คือ ใช่หรือไม่ใช่ จำนวน 19 ข้อ ส่วนที่ 3

แบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 3 ตัวเลือก คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย จำนวน 20 ข้อ และ 4) แบบสอบถามการกำจัดมูลฝอยในชุมชน มีลักษณะข้อคำถามแบบให้เลือกตอบ 3 ตัวเลือก คือ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง ไม่เคยปฏิบัติ จำนวน 20 ข้อ

คุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกำจัดมูลฝอยในชุมชนป่าแป๋ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของทดสอบความรู้ของการกำจัดมูลฝอยในชุมชน เท่ากับ 0.702 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน เท่ากับ 0.768

เกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 1 เกณฑ์การประเมิน

ตัวแปร	คะแนน	ระดับ
ความรู้ของการกำจัดมูลฝอยในชุมชน	13.01 ขึ้นไป	สูง
	6.01 - 12.00	ปานกลาง
	0.0 - 6.00	ต่ำ
ทัศนคติเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน	40.01 - 60.00	สูง
	20.01 - 40.00	ปานกลาง
	3.00 - 20.00	ต่ำ
การกำจัดมูลฝอยในชุมชน	26.68 - 40.00	สูง
	13.34 - 26.67	ปานกลาง
	2.00 - 13.33	ต่ำ

วิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด (Max) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาความสัมพันธ์ใช้สถิติ คือ ไคสแควร์ (Chi-Square) และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

คณะกรรมการจริยธรรม

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการการทําวิจัยในมนุษย์จากวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี โดย

ตารางที่ 2 ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	65	60.75
หญิง	42	39.25

ผู้วิจัยได้แบบใบพิทักษ์สิทธิ์ในการเข้าร่วมวิจัย มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย อธิบายประโยชน์ในการทำวิจัย และแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแก่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยและหลังจากนั้นผู้วิจัยจะทำลายข้อมูลวิจัยภายในระยะเวลา 6 เดือน หลังจากนำเสนอข้อมูลเสร็จและจะไม่นำเปิดเผยในที่สาธารณะ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกำจัดมูลฝอยในชุมชนป่าแป๋ แสดงดังตารางที่ 2 – 5

ตารางที่ 2 ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
อายุ 15 – 25 ปี	36	33.64
อายุ 26 – 35 ปี	29	27.10
อายุ 36 – 45 ปี	20	18.70
อายุ 46- 55 ปี	16	14.95
อายุมากกว่า 55 ปี	6	5.61
$\bar{X} = 33.54, SD = 11.84, Min = 18, Max = 60$		
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	13	12.15
ประถมศึกษา	40	37.38
มัธยมศึกษาตอนต้น	35	32.71
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	13	12.15
อนุปริญญา/ปวส.	3	2.80
ปริญญาตรี	3	2.80
อาชีพ		
เกษตรกรรวม	76	71.03
รับจ้าง	15	14.01
ค้าขาย	8	7.48
อื่นๆ (นักเรียน, นักศึกษา)	8	7.48
รายได้		
รายได้น้อยกว่า 5,000 บาท	85	79.44
รายได้ 5,001-10,000 บาท	21	19.63
รายได้มากกว่า 10,001 บาท	1	0.93
$\bar{X} = 3,884.11, SD = 2512.46, Min = 500, Max = 15,000$		
รวม	107	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ เป็นเพศชายร้อยละ 60.75 รองลงมาเป็นเพศหญิง 71.03 รองลงมา คือ อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 14.01 ร้อยละ 39.25 มีอายุเฉลี่ย 33.54 ปี ส่วนใหญ่มี โดยมียาได้เฉลี่ย 3,884.11 บาท/เดือน ส่วนใหญ่ มีอายุ 15-25 ปี ร้อยละ 33.64 รองลงมา มีอายุ 26- มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท/เดือน ร้อยละ 35 ปี ร้อยละ 27.10 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาใน 79.44 รองลงมา มีรายได้ 5,001-10,000 บาท/ ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 37.38 รองลงมา คือ เดือน ร้อยละ 19.63 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 32.71

ตารางที่ 3 คะแนน ความรู้ของการกำจัดมูลฝอยในชุมชน เจตคติเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน และการกำจัดมูลฝอยในชุมชน

ตัวแปร	\bar{X}	SD	ระดับ
ความรู้ของการกำจัดมูลฝอยในชุมชน	14.00	2.01	สูง
เจตคติเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน	52.00	6.24	สูง
การกำจัดมูลฝอยในชุมชน	26.43	4.79	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ของการกำจัดมูลฝอยในชุมชน อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=14.00$, SD = 2.01) มีเจตคติเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน ในระดับสูง ($\bar{X}= 52.00$, D = 6.24) และมีการกำจัดมูลฝอยในชุมชน ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 26.43$, SD = 4.79)

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล(เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ) กับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน

ตัวแปร	การกำจัดขยะในชุมชน			χ^2	df	p-value
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	ต่ำ (ร้อยละ)			
เพศ						
ชาย	41.50	58.50	00.00	3.304	1	0.069
หญิง	59.50	40.50	00.00			
ระดับการศึกษา						
ไม่ได้เรียนหนังสือ	53.80	46.20	00.00	7.266	5	0.202
ประถมศึกษา	35.00	65.00	00.00			
มัธยมศึกษาตอนต้น	54.30	45.70	00.00			
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	53.80	46.20	00.00			
อนุปริญญา/ปวส.	66.70	33.30	00.00			
ปริญญาตรี	100.00	00.00	00.00			
อาชีพ						
รับจ้าง	66.70	33.30	00.00	12.355	3	0.006*
เกษตรกร	38.20	61.80	00.00			
ค้าขาย	87.50	12.50	00.00			
อื่น ๆ (นักเรียน, นักศึกษา)	75.00	25.00	00.00			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า เพศ ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน ส่วนอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการกำจัดมูลฝอยในชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความสัมพันธ์อายุ รายได้ ความรู้ของการกำจัดมูลฝอยในชุมชน เจตคติเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชนกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน พบว่า อายุ

รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน ส่วนความรู้ของการกำจัดมูลฝอยในชุมชน และเจตคติเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชนมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการจัดการมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์อายุ รายได้ ความรู้ของการกำจัดมูลฝอยในชุมชน เจตคติเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชนกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน

ตัวแปร	r	p-value
อายุ (ปี)	-.173	0.74
รายได้	.000	.999
ความรู้ของการกำจัดมูลฝอยในชุมชน	.330	.001*
เจตคติเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน	.313	.001*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกำจัดมูลฝอยในชุมชนป่าแป๋ แม่ฮ่องสอน ในครั้งนี้มีพบว่า ประชาชนหมู่ 4 ตำบลป่าแป๋ ส่วนใหญ่มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชนอยู่ในระดับสูง (\bar{X} = 14.00, SD = 2.01) มีเจตคติเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน ในระดับสูง (\bar{X} = 52.00, SD = 6.24) เช่นกัน ส่วนการกำจัดมูลฝอยในชุมชนในระดับปานกลาง (\bar{X} = 26.43, SD = 4.79) และ พบว่า เพศ ระดับการศึกษา และอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน ส่วน อาชีพ ความรู้ และเจตคติ มีความสัมพันธ์กับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน ทั้งนี้จากผลการวิจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนส่วนใหญ่ พบว่าประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกรรม มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนค่อนข้าง

ต่ำโดยมีรายได้เฉลี่ย 3,884.11 บาท/เดือน ดังนั้นจึงส่งผลถึงการกำจัดมูลฝอย ซึ่งประชาชนส่วนหนึ่งจะใช้เวลาในแต่ละวันเพื่อการประกอบอาชีพ และพบว่าปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์กับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน นั้นเป็นเพราะมูลฝอยเป็นสิ่งที่ช่วยให้ประชาชนสามารถนำมาเป็นการช่วยหารายได้เสริม หรือลดรายจ่ายของครอบครัวโดยการนำเอาของเก่ามาปรับ ประยุกต์ใช้ ซ่อมแซมโดยการนำสิ่งของเหลือใช้ และเหลือทิ้งไปจำหน่ายให้ผู้ค้าของเก่า และการนำเอาเศษ วัสดุจากการประกอบเกษตรกรรมมาเป็นปุ๋ยหมัก เพื่อลดรายจ่ายจากการประกอบอาชีพ จึงมีผลทำให้การกำจัดมูลฝอยในชุมชนอยู่ในระดับปานกลางเพราะประชาชนจะเก็บมูลฝอยไว้เพื่อจำหน่าย และพบว่าความรู้ของประชาชนการกำจัดมูลฝอยในชุมชนอยู่ในระดับสูง (\bar{X} = 14.00, SD = 2.01) รวมทั้งมีเจตคติเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน ใน

ระดับสูง ($\bar{X} = 52.00$, $SD = 6.24$) เช่นกันนั้น แสดงให้เห็นชัดเจนว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยที่ถูกต้อง และยังพบอีกว่าประชาชนส่วนใหญ่ทราบถึง ขั้นตอนในการจัดการมูลฝอย สามารถแยก ประเภทมูลฝอยแต่ละประเภท เช่น มูลฝอยที่ อันตราย มูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ และมูลฝอยที่สามารถเผาทำลายได้ ซึ่งเป็นไปตาม ข้อกำหนดของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม⁴ และจากการศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคลกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชนนั้น พบว่า เพศและระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการ กำจัดมูลฝอยในชุมชน ส่วนอาชีพมีความสัมพันธ์ กันอย่างมีนัยสำคัญซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จอมจันทร์ นทีวัฒนาและวิชัย เทียนถาวร⁵ และ วันวิสาข์ คงพิรุณ และคณะ⁶ ที่พบว่าพฤติกรรม การลดมูลฝอยของชุมชนมีสหสัมพันธ์เชิงบวกกับ ลักษณะส่วนตัว ได้แก่ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ทั้งนี้ เนื่องจากประชาชนหมู่ 4 ตำบลป่าแป๋ ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง นั้นสามารถเอามูลฝอยที่มีอยู่ ในบ้านและชุมชนนำไปจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ เสริม⁷ และเป็นอาชีพเสริมได้อีกทาง และยังพบว่า ความรู้ของการกำจัดมูลฝอยในชุมชน และเจตคติ เกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยในชุมชน มีความสัมพันธ์ ทางบวกต่อการจัดการมูลฝอย ดังนั้นควรมีการให้ ความรู้ที่ครอบคลุมและต่อเนื่องในกลุ่มประชาชน ในส่วนของเจตคตินั้นแสดงให้เห็นทราบว่าระดับเจต คติที่มีผลต่อการกำจัดมูลฝอย ดังนั้น จึงควร ส่งเสริมให้ประชาชนมีแนวคิดและเจตคติเชิงบวก เพื่อส่งเสริมให้มีพฤติกรรมจัดการมูลฝอยที่ ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการ ลดปัญหามูลฝอยได้จากแหล่งกำเนิด⁸ ซึ่งเป็นสิ่งที่ ประชาชนคนกระทำและเป็นการแก้ไขปัญหาคือ ต้นเหตุได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่าประชาชนมีความรู้และ เจตคติที่ดีในการจัดการมูลฝอยแต่ในขณะเดียวกัน ที่พฤติกรรมจัดการมูลฝอยกลับอยู่ในระดับ ปานกลาง หากจะมุ่งเน้นให้มีการจัดการมูลฝอยให้ ดียิ่งขึ้นจะต้องมีมุ่งเน้นพฤติกรรมจัดการมูล ฝอยดังนี้

1. ควรสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนา ศักยภาพของประชาชนในการจัดการพฤติกรรม การจัดการมูลฝอยให้มากยิ่งขึ้นเช่น การรวมกลุ่ม คิดพัฒนานำมูลฝอยที่แยกแล้วมาทำให้เกิด ประโยชน์สูงสุด โดยส่งเสริมการจัดการมูลฝอย อาจนำหลัก 3R คือ Reduce Re-use Recycle มาเป็นแนวทางในการจัดการมูลฝอย⁹ รวมทั้งการ สร้างแรงจูงใจในการจัดการมูลฝอย

2. จัดตั้งถังขยะให้เพียงพอต่อปริมาณมูล ฝอย ซึ่งอาจแปรรูปถังขยะจากมาถักกลลอนจาก การเกษตร หรือยางรถยนต์

3. รวมตัวจัดตั้งกลุ่มจัดการจัดการมูลฝอย จัดให้มีสถานที่รับซื้อมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ใน พื้นที่เพื่อส่งเสริมประชาชนนำมูลฝอยไปขายเพื่อ เพิ่มรายได้อีกทางหนึ่งและส่งเสริมด้านพฤติกรรม การนำกลับมาใช้ใหม่

4. ควรมีการจัดกิจกรรมโครงการธนาคาร ขยะให้เป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ ประชาชนเกิดพฤติกรรมการคัดแยกประเภทของ ขยะก่อนนำขยะไปขายและนำกลับมาใช้ใหม่ เพื่อ เป็นการลดปริมาณขยะก่อนนำไปกำจัด มีการคัด แยกขยะและลดขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด โดย ทำโครงการปู้หมักจากเศษอาหาร เศษผักผลไม้ สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

1. กรมควบคุมมลพิษ. ปัญหาขยะมูลฝอย. กรุงเทพมหานคร: กรมควบคุมมลพิษ; 2556.
2. สำนักสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร. แนวทางการจัดการ ขยะมูลฝอยและสิ่งแวล้อม โดยชุมชน กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : บริษัทมาตาการพิมพ์; 2556.
3. Claudio Corazon PB. Community-based Solid Waste Management in Parañaque City, Philippines; 2004
4. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. คู่มือการสร้างวินัยสู่การจัดการขยะที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: กองส่งเสริมและเผยแพร่ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. กระทรวงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ; 2557.
5. จอมจันทร์ นทีวัฒนา และวิชัย เทียนถาวร. ความรู้และทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการลดขยะชุมชนแม่กา อำเภอมือง จังหวัดพะเยา. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2560; 25(2) : 316–330.
6. วันวิสาข์ คงพิรุณ สรัญญา ถีปี่ อม และวิโรจน์ จันทร์. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะ ในหมู่บ้านโป่งปะ ตำบลแก่งโสภา อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก. วารสารวิชาการสาธารณสุข 2560; 26 (2): 310-321
7. พิรนาฎ คิตดี. ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในอำเภอบ้านพะยอม จังหวัดพัทลุง; 2550.
8. ภัทรมาศ เทียมเงิน. การสำรวจทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยของนักศึกษา อาจารย์และบุคลากร ภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ (ศูนย์นนทบุรี) ;การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ครั้งที่ 1 (The 1st RUSNC)
9. อภิญญา หิรัญคำ.. การมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งฮั่ว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2553.